

Aan: mevrouw Van Gennip

Betreft: Aanbevelingen naar aanleiding van het rapport *De evaluatie wet IKK, april 2022*

3-6-2022

Geachte mevrouw Van Gennip,

Vanuit de Branchevereniging Maatschappelijke Kinderopvang (BMK) zien we het als onze maatschappelijke opdracht om te zorgen voor hoogwaardige kwaliteit, zodat we ieder kind een goede start kunnen bieden. Kwaliteit staat centraal, alle middelen worden bij onze leden aan de kwaliteit en toegankelijkheid besteed en winstonttrekkingen vinden bij ons niet plaats. Onze sector is behoorlijk dichtgeregeld. Helaas zijn er veel regels nodig omdat er sprake is van een hybride sector. Wij staan achter regels die de belangen van de kinderen én werknemers beschermen en bijvoorbeeld voorkomen dat groepen te groot worden (zoals de BKR). Wij pleiten voor een toekomstperspectief waarin álle winst geïnvesteerd moet worden in de kwaliteit. Zolang dit niet de praktijk is, zal er sprake zijn van overregulering. We denken graag mee over welke regels wél en níét werken in de praktijk.

Als lid van de klankbordgroep evaluatie IKK sturen we graag een reactie op de SEO rapportage. We zien deze rapportage als een serieuze eerste stap in de evaluatie wet IKK. Naar aanleiding van deze evaluatie doen we de belangrijke constatering dat de wet niet altijd goed uitpakt voor de kwaliteit van de kinderopvang voor kinderen. Vanuit de maatschappelijke kinderopvang ervaren we sinds de wet IKK helaas in de praktijk op een aantal punten onvoldoende ruimte voor maatwerk en de werkdruk voor werknemers is toegenomen. Door méér regels en administratie voor werkgevers en toezicht is de kwaliteit juist op onderdelen onder druk komen te staan. Dit blijkt ook uit het SEO onderzoek.

We hebben getracht tot een gezamenlijke reactie vanuit de klankbordgroep te komen, maar dat is ondanks meerdere pogingen helaas niet gelukt. Wij vinden dat jammer, omdat de BMK er groot belang aan hecht om een goed gezamenlijk advies toe te voegen aan het rapport, waardoor de sector zich nadrukkelijker over het voetlicht had kunnen brengen.

Waar de nadruk bij een aantal veldpartijen ligt op de validiteit van het onderzoek en het prioriteren van nader onderzoek, ligt bij ons de nadruk op de ervaringen in de praktijk en op doorpakken. Zodat wij als kinderopvang de best mogelijke kwaliteit kunnen bieden aan alle kinderen. Wij zijn bang dat de focus op nader onderzoek de focus op verandering stagneert. Daarbij vragen wij ons ten eerste af of nader onderzoek tot expliciete conclusies met betrekking tot de kwaliteit kan leiden over specifieke variabelen in de wet IKK en of dit zou leiden tot verrijking van de constatering van het SEO onderzoek. Immers spelen er meerdere variabelen tegelijkertijd mee in het bepalen van een bepaalde kwaliteit en er is geen nulmeting gedaan vóór aanvang van de wet IKK.

Uit het SEO onderzoek blijkt dat onze sector op een aantal punten een verbetering in de kwaliteit van de kinderopvang ervaart sinds de wet IKK is doorgevoerd. Op een aantal andere onderdelen wordt

geen verbetering van de kwaliteit ervaren. Vanuit de BMK leggen wij de nadruk op wat we gezien die constateringén nú al kunnen aanpassen.

Er zijn zes onderwerpen uit de wet IKK die naar onze mening contraproductief zijn aan de kwaliteit en daarom moeten worden aangepast. Gegeven de huidige werk- en regeldruk en personeelstekorten is de urgentie om deze onderwerpen aan te passen bijzonder groot.

Het gaat om de volgende thema's:

- 1) Drie-uursregeling
- 2) Vaste gezichten criterium
- 3) BSO – loslaten basisgroep door BKR op locatieniveau
- 4) BSO – samenvoegen in vakanties
- 5) BSO – inzet van anders gekwalificeerden
- 6) Schriftelijke toestemming voor opvang andere groep

Constance monitoring

Gegeven het feit dat de sector zo hoog mogelijke kwaliteit kinderopvang wil bieden in een veranderende samenleving die onder druk staat, willen wij benadrukken dat het cruciaal is om aanpassingen door te voeren in de bovenstaande knelpunten. Uiteraard is het daarbij van belang om te monitoren wat het effect van de aanpassingen is. De BMK denkt graag mee over hoe het monitoren vorm kan krijgen.

De conclusie is wat ons betreft dat uit de praktijk blijkt dat een aantal regels niet wenselijk uitpakken en dát is reden genoeg om aanpassingen door te voeren en niet louter aan te dringen op onderzoek.

Wij doen graag een paar specifieke aanbevelingen voor aanpassingen van bovengenoemde knelpunten, zodat het ministerie van SZW op korte termijn concrete voorstellen kan doen voor het aanpassen van de vigerende regelgeving. Wij vragen SZW enerzijds een inschatting te maken van de impact van deze aanbevelingen op de geboden kwaliteit vanuit pedagogisch perspectief. Daarnaast is het relevant om de impact van deze aanbevelingen op de werkdruk en personeelstekorten en werkdruk nauwgezet te monitoren.

Aanbevelingen met betrekking tot de belangrijkste knelpunten

1. Drie-uursregeling

Issue

De drie-uursregeling is zo dichtgetimmerd dat er geen ruimte is voor pedagogisch maatwerk. Medewerkers gaan op de klok met pauze, waardoor er geen ruimte is om in te spelen op individuele behoeftes van kinderen. Het kind dat een fles nodig heeft, kan niet wachten tot na de pauze. De dichtgetimmerde formulering haalt de flexibiliteit weg die nodig is om mee te bewegen in de dagelijkse praktijk en doet geen recht aan de professionaliteit van de medewerker.

Oplossing

Uiteraard moet voorkomen worden dat pedagogisch professionals geen pauze nemen door hun hoge betrokkenheid bij de kinderen en hun collega's. Hun professionaliteit moet worden bevorderd en

pauzes zijn een wettelijk recht (en plicht). Wij stellen voor terug te gaan naar de oude regeling, die ook het doel van IKK borgt: stabiliteit voor kinderen, duidelijkheid voor ouders en goede arbeidsomstandigheden voor medewerkers. Die oude tekst is te vinden in de Regeling kwaliteit kinderopvang en peuterspeelzalen, 2012:

- Artikel 5 lid 10 (dagopvang). Indien bij dagopvang per dag ten minste tien aaneengesloten uren opvang wordt geboden, kunnen, in afwijking van het zevende, achtste of negende lid, voor ten hoogste drie uren per dag, met uitzondering van de uren tussen 9.30 en 12.30 uur en 15.00 en 16.30 uur, minder beroepskrachten worden ingezet, met dien verstande dat ten minste de helft van het aantal beroepskrachten, vereist op grond van het zevende of achtste lid, wordt ingezet. In de periode vóór 9.30 uur en na 16.30 uur kan de in de eerste volzin bedoelde afwijkende inzet van beroepskrachten ten hoogste anderhalf uur aaneengesloten bedragen en in de (pauze)periode tussen 12.30 uur en 15.00 uur, ten hoogste twee uren aaneengesloten en niet langer dan de daadwerkelijke duur van de middagpauze.
- Artikel 6 lid 8: heeft een soortgelijke tekst voor de bso.

2. Vaste gezichten criterium (VGC)

Issue

Vaste gezichten zijn enorm belangrijk voor kinderen. Daar hechten wij grote waarde aan. Wij zien echter ook problemen bij een deel van de uitvoering:

- in de babygroepen;
- bij 'ziek en piek' in alle groepen (dit is bij het aanscherpen van het criterium van drie naar twee vaste gezichten in de babygroep nog pregnanter geworden).

Beide problemen worden versterkt omdat BBL-ers die intallig (dus volwaardig) mogen worden ingezet, tóch niet als vast gezicht mee mogen tellen. Er wordt daardoor een (te) groot beroep gedaan op vaste krachten om in te vallen of om in grotere contracten, dan medewerkers zelf willen, te werken.

Oplossing

- 'Ziek en piek': de problematiek is ontstaan door het wegvallen van de toelichtende tekst uit de Nota van Toelichting, zoals die bij het vorige Besluit was opgenomen. Wij willen deze zin herintroduceren: (destijds opgenomen in de artikelsgewijze toelichting op artikel 5): "De onderhavige bepaling geldt voor structurele roosters, behoudens ziekte, verlof en vakantie."
- Aanpassen van het Vaste Gezichten Criterium voor baby's van twee naar drie vaste gezichten, de facto terugkeer naar de oude norm. (We bedoelen hier dus niet het aanpassen van de BKR voor baby's; We stellen voor de Beroepskracht Kind Ratio te behouden (1 beroepskracht op 3 baby's), maar we stellen voor het aantal vaste gezichten aan te passen: naar drie (ipv twee) vaste gezichten per baby, omdat de vervanging dan met vertrouwde gezichten kan gebeuren in plaats van met onbekende invallers.
- BBL-ers die formatief worden ingezet (intallig), mee laten tellen – uitsluitend voor die uren dat ze formatief ingezet mogen worden - als vast gezicht. Deze medewerkers kunnen volwaardig functioneren en zijn vanuit het oogpunt van het kind wel degelijk een vast gezicht: dit draagt bij aan stabiele opvang.

3. Bso – loslaten basisgroep

Issue

Kinderen in de bso zitten administratief en bij het 'eetmoment' in een basisgroep. Terwijl hun vriendje wellicht in een andere basisgroep zit, waar het kind liever mee-eet en meespeelt. Samen spelen en eten mag dan niet. Dit levert in de praktijk voor kinderen onwenselijke situaties op.

Oplossing

- Wij willen graag de BKR op locatieniveau - in plaats van groepsniveau - kunnen berekenen. De basisgroep komt daarmee op de bso als organiserend principe te vervallen. Kinderen op de bso bewegen zich niet in basisgroepen maar in vriendengroepen of interesse-groepen. Kinderen komen op de buitenschoolse opvang en kiezen uit een breed palet aan activiteiten, dat verspreid over de locatie aangeboden wordt. Meer beleidsvrijheid is nodig. Kinderen hebben behoefte aan zelfstandigheid, vrijheid en ontdekkingsmogelijkheden - de mate waarin is uiteraard afhankelijk van de leeftijd en het karakter van het kind -, terwijl tegelijkertijd hun emotionele en fysieke veiligheid geborgd wordt. Door het uitgangspunt van opvang in basisgroepen los te laten kunnen we hier veel beter aan tegemoet komen. De administratieve last neemt af, de professionaliteit van de medewerker wordt versterkt en het belang van het kind wordt gediend.
- Wij willen dit koppelen aan de plicht om in het pedagogisch beleidsplan te laten zien hoe ervoor gezorgd wordt dat een goed pedagogisch klimaat wordt geschapen dat de fysieke en emotionele veiligheid van de kinderen, in het bijzonder van de jongste kinderen, borgt.
- Verder moet het kind iedere dag een 'mentor' (of twee) hebben die zijn of haar welbevinden in de gaten houdt: dit zijn pedagogisch medewerkers die het kind en zijn/haar ouders die dag begeleiden.

4. Bso - samenvoegen locaties in vakanties

Issue

Alleen onder strenge voorwaarden mogen bso-locaties in vakanties en op studiedagen worden samengevoegd; met meer flexibiliteit kan er een veel beter en creatiever aanbod voor kinderen georganiseerd worden.

Oplossing

- In vakanties en op studiedagen zouden bso's veel makkelijker dan nu de mogelijkheid moeten krijgen om locaties te clusteren, waardoor kinderen kunnen kiezen voor activiteiten waar zij zich toe aangesproken voelen en medewerkers activiteiten ondernemen waar hun talent ligt.

5. Bso – Inzet van anders gekwalificeerden

Issue

Het personeelskort is groot, vooral in de bso. Bovendien zouden we in ons streven naar brede talentontwikkeling juist medewerkers met geheel andere talenten, voor de oudere kinderen naar binnen willen halen, bijvoorbeeld musici of leiding van scoutinggroepen. Oude regelgeving bood de mogelijkheid om in grote groepen kinderen in de leeftijd van 8 tot 13 jaar (30 of meer) naast twee gekwalificeerde medewerkers, één andere volwassene in te zetten (bv een zangdocent of judoleraar) die onder begeleiding van de gekwalificeerde medewerker een activiteit organiseert.

Oplossing:

- Wij willen graag de inzet van andere volwassenen op de bso weer mogelijk maken: alleen in de groepen met kinderen van 8 tot 13 jaar. Deze medewerkers organiseren een activiteit onder begeleiding van een pedagogisch medewerker.
- De oude tekst (uit de bijlage bij de Regeling kwaliteit kinderopvang en peuterspeelzalen, 2012) stelde bij kinderen van 8-13 jaar: 'in plaats van een derde beroepskracht kan een andere volwassene worden ingezet'.

6. Schriftelijke toestemming voor opvang andere groep

Issue

Als kinderen op een andere groep dan de eigen stam- of basisgroep worden opgevangen moet vooraf schriftelijke toestemming worden gevraagd aan de ouders. Dit leidt tot een hoge administratieve last, levert hoge werkdruk op voor medewerkers, doet geen recht aan de professionele inschatting van de medewerker, houdt geen rekening met het welbevinden van de kinderen en is voor veel ouders onbegrijpelijk.

Oplossing

- De opvang in een andere stam- of basisgroep organiseren zonder schriftelijke toestemming van de ouder. In feite terug naar de oude regeling.
- Als een kind structureel en voor een langere periode verandert van stam- of basisgroep wordt ouders wel om toestemming gevraagd.
- Een houder legt in het pedagogisch beleid uit hoe het welbevinden van kinderen in geval van wisselingen in de stam- of basisgroep geborgd wordt.

Wij worden graag betrokken bij het vervolg en dragen hier graag aan bij,

Met vriendelijke groet,

Loes Ypma
Voorzitter BMK

